

SENAT RP

ZAPIS STENOGRAFICZNY

Posiedzenie
Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi (28.)
w dniu 28 czerwca 2016 r.

IX kadencja

Porządek obrad:

1. Rozpatrzenie ustawy o zmianie ustawy o jednostkach doradztwa rolniczego (druk senacki nr 212, druki sejmowe nr 572, 606 i 606-A).

(Początek posiedzenia o godzinie 17 minut 35)

(Posiedzeniu przewodniczy przewodniczący Jerzy Chróścikowski)

Przewodniczący Jerzy Chróścikowski:

Szanowni Państwo, otwieram dwudzieste ósme posiedzenie Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Dzisiejszy porządek obrad przewiduje tylko jeden punkt: rozpatrzenie ustawy o zmianie ustawy o jednostkach doradztwa rolniczego; druk senacki nr 212, druki sejmowe nr 572, 606 i 606-A.

Witam na posiedzeniu ministra rolnictwa i rozwoju wsi, pana Ryszarda Zarudzkiego, witam zastępcę dyrektora Departamentu Strategii, Analiz i Rozwoju, panią Edytę Wieczorkiewicz-Dudek, głównego specjalistę w tym departamencie, panią Barbarę Odrobińską oraz zastępcę dyrektora Departamentu Prawno-Legislacyjnego, panią Kamilę Grabowską. Najwyższą Izbę Kontroli reprezentuje pan Kamil... przepraszam, pan Jerzy Dawidek. Są z nami również przedstawiciele organizacji, związków branżowych, jak również innych instytucji. Są tu dziś dość licznie reprezentowane ośrodki doradztwa rolniczego. Witam wszystkich państwa. Witam państwa senatorów i pana z Biura Legislacyjnego.

Panie Ministrze, proszę o krótkie wprowadzenie. Ustawa nie jest długa, ta zmiana jest dość krótka.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Ryszard Zarudzki:

Panie Przewodniczący! Szanowni Państwo!

Procedowana przez komisję ustawa jest już po dwóch posiedzeniach sejmowej komisji rolnictwa, a dzisiaj weszła pod obrady plenarne Sejmu. Jeśli chodzi o samą ustawę, to ma ona za zadanie przede wszystkim przeniesienie nadzoru nad jednostkami doradztwa rolniczego z zarządów województw czy urzędów marszałkowskich do ministra rolnictwa i rozwoju wsi. Zmienia się charakter wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego – z osób prawnych stają się one podstawowymi jednostkami organizacyjnymi posiadającymi osobowość prawną. I teraz zadania wynikające z nadzoru nad wojewódzkimi ośrodkami doradztwa rolniczego będzie wykonywał minister właściwy do spraw rolnictwa i rozwoju wsi.

Tutaj są takie zasadnicze kwestie dotyczące praw majątkowych, a także sprawy organizacyjne dotyczące... No, z przejściem ODR-ów będzie wiązało się również prze-

jęcie pewnych zadań przez ministra – chodzi o zatwierdzenie rocznych programów finansowych, rozliczanie... No wszystkie te zadania, które do tej pory należały do zarządu województwa, teraz zostają przekazane ministrowi. Chciałbym też zwrócić uwagę na to, że to jest dosyć wyjątkowa sytuacja z tego względu, że jednostki doradztwa rolniczego będą po raz pierwszy w historii pod bezpośrednim nadzorem ministra rolnictwa. Jest to też związane ze zmianą zadań, które są stawiane w tej małej nowelizacji, jak ja ją określam... Diagnoza ministerstwa, jeśli chodzi o sytuację ośrodków doradztwa, jest taka, że mamy do czynienia z postępującą degradacją, w szczególności w zakresie finansowania... Mamy analizy, z których wynika, że mimo że ośrodki doradztwa mogły aplikować o środki na różne projekty w ramach regionalnych programów operacyjnych, to jednak nie poprawiało to w sposób zasadniczy... nie były przeznaczane środki z budżetu samorządu na zadania celowe. Mimo że były na to środki z budżetu państwa, około 150–160 milionów zł, w zależności od tego, jakie koszty będziemy brać pod uwagę... Z naszych analiz wynika jednak, że samorządy na zadania celowe przeznaczały w skali roku nie więcej niż 2–3 miliony zł na wszystkie ośrodki, a to jest tylko promil, jeśli chodzi o potrzeby i oczekiwania społeczne, oczekiwania środowiska doradców – to jest 4200 osób, a w Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie pracuje blisko 430 osób, czyli łącznie jest ponad 4500 tysięcy doradców świadczących usługi – i obsługi rolniczej zajmującej się realizacją programu ministerstwa, a przede wszystkim wspólnej polityki rolnej, no i transferem wiedzy ze świata nauki do praktyki bezpośrednio... Oczywiście to też jest związane z... Nowe zadania będą też jak gdyby warunkowały takie sytuacje jak na przykład dotyczące społecznej rady doradztwa, wyboru społecznej rady... Będzie 60 dni na określenie nowych zadań. W społecznej radzie doradztwa będzie też nowy członek – przedstawiciel ministra. A więc to są te podstawowe zmiany.

Celem tych zmian jest też spełnienie oczekiwań społecznych co do realizacji programu wyborczego. Wprowadzamy te zmiany z takim przekonaniem, że będą one służyć rolnikom i że dzięki nim uda się lepiej realizować plany rządu, resortowe rozwiązania dotyczące programu ministerstwa na najbliższe kilka lat. Te zmiany mają służyć temu, żeby ośrodki doradztwa rolniczego były skuteczniejsze, efektywniejsze, a przede wszystkim mają powstrzymać postępującą degradację struktur doradztwa rolniczego – mówię to z całą odpowiedzialnością – chociażby w zakresie finansowym. No, trudno zrozumieć, że doświadczony

pracownik, z wieloletnim stażem, ma zarobki na poziomie nieprzekraczającym 2 tysięcy zł brutto. Oczywiście pensje w ośrodkach doradztwa są różne, ale to jest dla mnie zupełnie niezrozumiała sytuacja. A oczekiwania, które były zgłaszane przed przejściem do samorządów... Ja też kiedyś byłem pracownikiem ośrodka doradztwa, więc rozumiem tę frustrację, jeśli chodzi o te sprawy... Obiecywano, że nastąpi zmiana i że również problemy finansowe zostaną rozwiązane, że zostanie podniesiona jakość świadczonych usług, bo obecna sytuacja... Chcemy powstrzymać pewne bardzo niekorzystne trendy, które obecnie obserwujemy.

To tyle tytułem podstawowej informacji o zmianie w ustawie o jednostkach doradztwa rolniczego.

Gdyby mieli państwo jakieś pytania, jesteśmy – i ja, i moi współpracownicy – do państwa dyspozycji. Możemy udzielić jakichś wyjaśnień lub dopowiedzieć coś, co zostało pominięte. A na razie to byłoby tyle z mojej strony.

Przewodniczący Jerzy Chróścikowski:

Dziękuję, Panie Ministrze.

Proszę pana legislatora o zabranie głosu i przedstawienie opinii do ustawy.

Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Michał Gil:

Dziękuję, Panie Przewodniczący.

Nazywam się Michał Gil, reprezentuję Biuro Legislacyjne Kancelarii Senatu.

Panie Przewodniczący! Wysoka Komisjo! Szanowni Państwo!

Nie mam zasadniczych zastrzeżeń do ustawy. Jest jedno drobne uchybienie, o charakterze czysto redakcyjnym. W nowelizacji art. 9 w ust. 5 pkt 1 i 2 niepotrzebnie użyto wyrazów „w przypadku rady”. Gdyby skreślić te wyrazy przepis byłby czytelniejszy, prostszy, lepiej sformułowany stylistycznie. Jednak jest to propozycja poprawki tylko o charakterze redakcyjnym. W mojej opinii, wprowadzenie przez Senat tylko takiej poprawki, cofnięcie ustawy do Sejmu, no, chyba jednak jest niepotrzebne. Gdyby do tej ustawy zostały wprowadzone przez Senat jeszcze jakieś inne poprawki, wtedy można by rozważyć również naprawienie tego przepisu. Dziękuję.

Przewodniczący Jerzy Chróścikowski:

Dziękuję.

Jak pan legislator przed chwilą powiedział, generalnie nie ma uwag do tej ustawy, poza jedną małą uwagą legislacyjną czy raczej stylistyczną. Myśmy już tu, w Senacie wielokrotnie prowadzili dyskusje o ODR-ach, ostatnio, pamiętam, była konferencja na ten temat. Wielokrotnie mówiliśmy, pan minister obiecywał, że wejdzie w życie 1 lipca... Co prawda jest dopiero czerwiec, ale prace się troszeczkę opóźniły. I w związku z tym w ustawie znalazł się zapis mówiący o tym, że wejdzie ona w życie w ciągu 14 dni od ogłoszenia.

Skoro nie ma uwag, to myślę, że możemy... Stawiam wniosek o przyjęcie ustawy bez poprawek. Czy są jakieś inne wnioski? Proszę.

Senator Wiesław Kilian:

Ja mam pytanie do pana ministra związane z terminem wejścia tej ustawy w życie – 14 dni po ogłoszeniu. Cemu to ma służyć, skąd ten pośpiech? Dlaczego ta ustawa ma wejść w życie tak szybko? Moja propozycja byłaby taka, żeby ta ustawa weszła w życie 1 stycznia 2017 r. Dziękuję.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Ryszard Zarudzki:

No, ja nie użyłbym tutaj określenia „pośpiech”, ale zwróciłbym uwagę na to, że jeśli mamy planować zadania na przyszły rok, to chcemy przyjąć pełną odpowiedzialność za to, co będzie się działo, a planowanie nowego okresu będzie miało miejsce już teraz, w lipcu, sierpniu, najpóźniej we wrześniu. I gdybyśmy pozostawili obecny stan prawny, gdyby ta nowela miała wejść w życie dopiero w nowym roku... No, to by było tak jak z ustawą budżetową. Po przejęciu kompetencji... Nie mielibyśmy specjalnie wpływu na to, w jaki sposób będą realizowane w przyszłym roku zadania z zakresu doradztwa rolniczego. To jest jeden z najważniejszych... To nie jest kwestia pośpiechu, tylko raczej mądrego, odpowiedzialnego planowania funkcjonowania doradztwa w 2017 r., przejmowania zadań, ich określania i możliwości ich korygowania zgodnie z koncepcją, że to minister przejmuje odpowiedzialność, to minister wyznacza cele, które będą realizowane w nowym roku, i to on nadzoruje ich wykonanie. To jest podstawy argument przemawiający za tym, żeby w takim trybie, umożliwiającym zaplanowanie prac na przyszły rok, przyjąć tę ustawę i żeby ona weszła w życie dwa tygodnie po podpisaniu i ogłoszeniu przez prezydenta.

Przewodniczący Jerzy Chróścikowski:

Po ogłoszeniu w Dzienniku Ustaw.

(*Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Ryszard Zarudzki:* Po ogłoszeniu przez prezydenta w Dzienniku Ustaw.)

Nie będziemy się sprzeczać co do słów, proszę państwa. Zgodnie z literą i duchem prawa...

Szanowni Państwo, myślę że nie ma co się tutaj przekonywać co do tego terminu. Doskonale wiemy, że projekt budżetu jest przyjmowany jesienią, i w interesie rządu – skoro to minister ma przejąć nadzór – jest zapewnienie budżetu na odpowiednim poziomie. Myślę, że pan minister stanie na wysokości zadania i że ten budżet nie będzie mniejszy, a większy niż dotychczas – liczę na to, Panie Ministrze. A żeby to była dobra zmiana, trzeba zabezpieczyć w budżecie odpowiednie środki, o czym pan mówił.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Ryszard Zarudzki:

Absolutnie się z tym zgadzam. Pracujemy nad tym, są podejmowane pierwsze próby, ale to nie jest takie łatwe. Wiemy, że potrzeby, jeśli chodzi o środki budżetowe, są

bardzo duże, ale prace nad tą ustawą i jej wejście w życie, no, miałyby się z celem, gdyby za tym nie poszły pewne środki budżetowe i to powinno być absolutnie... Powiem więcej, w tej ustawie wprowadzamy pewne rozwiązania dotyczące np. unijnego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, to doradztwo ma służyć także np. ułatwieniu pozyskania finansowania. I przyjęcie tej ustawy w jak najszybszym terminie umożliwi ubieganie się – to jest dość ważne kryterium formalne – o 28 milionów na budowę platformy cyfrowej umożliwiającej e-learning. To był zresztą jeden z argumentów za tym, żeby to wdrażać – wymóg formalny Ministerstwa Cyfryzacji... Projekt został złożony, ale ze względów formalnych byłby odrzucony, gdyby doradztwo nie było pod nadzorem ministra. Tak że to też musieliśmy brać pod uwagę, bo 28 milionów na doradztwo na najbliższe 3 lata, na budowanie platformy edukacyjnej, e-learningowej, komunikacyjnej wspierającej całe doradztwo, cały zasób kadrowy, 4,5 tysiąca osób... No, wydaje się to uzasadnione. Gdybyśmy tego teraz nie zrobili, to z powodów formalnych nie moglibyśmy tych środków pozyskać. Tak więc na to się składa wiele rzeczy. Do końca roku opracujemy rozporządzenia w sprawie programu rozwoju, usług dla doradztwa, możliwości kształcenia, co też warunkuje realizowanie bardzo konkretnych zadań. No, tych elementów jest wiele, to jest, można powiedzieć, cały pakiet, który umożliwia lepsze funkcjonowanie... Myślę, że w procesie przebudowy doradztwa istotne jest stworzenie dobrego systemu transferu wiedzy i innowacji. To tyle.

Przewodniczący Jerzy Chróścikowski:

Dziękuję, Panie Ministrze.

Rok rolny zaczyna się 1 lipca – rolnicy wiedzą, że rok w rolnictwie zaczyna się 1 lipca. Tak że to jest ruch na rzecz działania rolniczego – o, tak bym to ujął.

Czy ktoś jeszcze chciałby zabrać głos? Czy są jakieś propozycje poprawek, wnioski? Na razie został zgłoszony tylko jeden wniosek, bo pan senator nie zgłosił poprawki. Prawda?

Jeszcze pan senator ma jakąś uwagę. Tak? Proszę, Panie Senatorze.

Senator Marian Poślednik:

Dziękuję, Panie Przewodniczący.

Panie Ministrze, wspomniał pan, że powodem zmian, jeśli chodzi o nadzór nad ośrodkami doradztwa rolniczego, jest pewnego rodzaju ich degradacja pod rządami marszałków i degradacja, powiedzmy, w zakresie oddziaływania na rolników w kontekście przekazywania wiedzy, informacji, a także degradacja finansowa. Ale ustawa zakłada jednocześnie obniżenie wymogów wykształcenia kandydatów na stanowisko dyrektora. Czy nie sądzi pan, że tu jest jakaś sprzeczność: z jednej strony deklarujemy, że chcemy, żeby to doradztwo było na wyższym poziomie, a z drugiej strony obniżamy poprzeczkę, jeśli chodzi o kryteria wyboru na stanowiska dyrektorów ośrodków doradztwa? Dziękuję.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Ryszard Zarudzki:

Panie Senatorze, dziękuję za to pytanie, ono się pojawiało także w Sejmie. Otóż mądrość nie polega na posiadaniu tytułów naukowych. Mądrość, szczególnie w zarządzaniu, bierze się z doświadczenia. Dlatego nie chcemy wprowadzać takich ograniczeń. Jeśli będzie osoba z odpowiednim doświadczeniem, wiedzą, a zwłaszcza jeśli będzie to osoba obdarzana przez rolników zaufaniem, co w przypadku doradztwa jest potrzebne, to nie chcemy ograniczać... Sformułowaliśmy te kryteria w taki sposób, żeby umożliwić rozszerzenie... Studia wyższe są wymagane, natomiast... Panie Senatorze, no gdybyśmy poszli tym tropem, to moglibyśmy obsadzić 16 profesorów, ale to nie oznacza, że problem doradztwa w Polsce mielibyśmy rozwiązany. Myślę, że w przypadku doradztwa rolniczego nie jest to model, który może się sprawdzić. Jak pan dobrze wie, to jest zasadnicza sprawa. Nikt nie mówi tutaj o obniżeniu jakości – wprost przeciwnie, będziemy stawiać na ludzi, którzy mają kompetencje, którzy mają doświadczenie, i którzy mają mądrość i cieszą się zaufaniem w środowisku rolników. Mogę zadeklarować, że będziemy tego pilnować, bo to byłoby nierozsądne, gdybyśmy postępowali inaczej. Przenosimy wszystkie rozwiązania... Choć w ustawie nie jest to zapisane wprost – uzgadnialiśmy to z prawnikami i z tu obecną panią dyrektorką Departamentu Prawno-Legislacyjnego, zaproponowane przepisy nie wykluczają konkursów na stanowiska dyrektorów. Ja zresztą kilkakrotnie już o tym mówiłem, a nasi prawnicy to potwierdzali. Tak więc zapewniam pana i uspokajam, że broń Boże nie było takiej intencji, żeby... Chodziło raczej o to, żeby nie wprowadzać jakichś niepotrzebnych ograniczeń. Przecież dobrze wiemy, ile jest mądrych ludzi, ludzi z doświadczeniem. A jak ktoś taki nie zdobył tytułu magistra, to co, mamy go tylko z tego powodu wyeliminować? Wręcz przeciwnie. Ja uważam, że nie należy wykluczać ludzi, którzy mogliby z powodzeniem sprawować takie funkcje, i stąd takie rozwiązanie. Dziękuję.

Przewodniczący Jerzy Chróścikowski:

Dziękuję.

Ludzie po szkole rolniczej w większości poprzestają na tytule inżynierskim, ale pamiętajmy, że oni mają tytuł inżyniera, choć nie mają tytułu magistra. Wiemy, jak to jest, dzisiaj inżynierowie są wysokiej klasy specjalistami, tak że tytuł magistra nie jest konieczny. Ja absolutnie nie chcę tutaj podważać czyichś kompetencji...

Proszę państwa, czy są jakieś poprawki? Nie ma.

Został zgłoszony wniosek o przyjęcie ustawy bez poprawek.

Zarządzam głosowanie.

Kto jest za przyjęciem ustawy bez poprawek? (3)

Kto jest przeciw? (0)

Kto się wstrzymał? (2)

Przeszedł wniosek o przyjęcie ustawy bez poprawek.

Szanowni Państwo, wyczerpaliśmy porządek obrad, ale musimy jeszcze wyznaczyć sprawozdawcę.

Czy ktoś z senatorów chciałby się zgłosić? Nie ma chętnego.

To w takim razie sprawozdawcą będzie senator Chróścikowski.

Szanowni Państwo, mamy już sprawozdawcę, wyczerpaliśmy porządek obrad. Ale miałbym jeszcze jedną prośbę do pana ministra. Ja rozmawiałem już na ten temat z panem ministrem Jurgielem. Prosiłbym, żeby skierować pismo do pana marszałka o przyspieszenie prac, jeżeli wam na tym zależy, bo ta ustawa jest przewidziana dopiero na posiedzeniu 20–21 lipca. Z tego, co wiem pan minister miał złożyć odpowiedni wniosek o to, żeby ta ustawa została wprowadzona pod obrady wcześniej. Następne posiedzenie mamy 6 lipca, ale jeżeli nie będzie wniosku pana ministra, to będzie to rozpatrywane zgodnie z planem na posiedzeniu 20 lub 21 lipca. Chyba że pan minister chce przyspieszyć prace. Jeśli tak, to proszę, aby wystąpił do pana marszałka z wnioskiem o przyspieszenie prac, bo 6 lipca moglibyśmy spokojnie procedować nad tą ustawą.

(Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Ryszard Zarudzki: Dziękuję za informację. Zajmiemy się tym.)

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Jutro nie będzie. Ja to uzgadniałem z panem marszałkiem. Jutrzejsze obrady są kontynuacją posiedzenia, które rozpoczęliśmy w zeszłym tygodniu, tak że nie będzie jutro... Pan marszałek już przyjął... Jutro będą rozpatry-

wane tylko te punkty, które zostały zatwierdzone, ale na następnym... No, pytanie, czy pan minister widzi potrzebę przyspieszenia prac. Jeżeli tak, to przyspieszymy...

(Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Ryszard Zarudzki: Ja już rozmawiałem o tej sprawie z panem ministrem, teraz wszystko mi się łączy, jak pan przewodniczący powiedział... Minister mówił, że to będzie procedowane na następnym, pod warunkiem że...)

Ale ona jest w porządku obrad 20, 21 lipca.

(Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Ryszard Zarudzki: Rozumiem.)

Proponuję, żeby pan minister wystąpił do marszałka z prośbą o przyspieszenie, jeśli wam zależy.

(Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Ryszard Zarudzki: Bardzo dziękuję. Tak będzie, będziemy wносить o przyspieszenie. Będę się widział z ministrem jutro rano. Myślę, że to pismo będzie skierowane do marszałka. Dziękuję bardzo.)

Przewodniczący Jerzy Chróścikowski:

Dobrze, dziękuję.

Na dzisiaj to byłoby wszystko co do spraw organizacyjnych.

Przypominam, że jutro mamy posiedzenie Senatu, więc się jeszcze zobaczymy.

Dziękuję panu ministrowi, dziękuję wszystkim gościom.

Zamykam posiedzenie Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

(Koniec posiedzenia o godzinie 17 minut 56)

Kancelaria Senatu

Opracowanie:

Biuro Prac Senackich, Dział Stenogramów

Druk i łamanie: Biuro Informatyki, Dział Edycji i Poligrafii